

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets utlåtande N:o 18, angående regleringen af utgifterna under Riksstatens Sjette Hufvudtitel.

Kammaren åtskildes.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen den 21 Mars 1874.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades ett protokollsutdrag för den 19 och protokollet för den 11 dennes.

Sedan Herr Grefven och Talmannen tillkännagifvit, att Herr Statsrådet Wærn anmält sig nu skola på Kongl. Maj:ts nådiga befallning till Kammaren aflemna åtskilliga Kongl. propositioner; framträdde Herr Statsrådet och öfverlemnade till Herr Grefven och Talmannen Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o angående åtskilliga skogsväsendet rörande frågor;

2:o angående bestridande af en del kostnader för den under professor A. E. Nordenskiölds ledning åren 1872—1873 företagna arktiska expedition;

3:o i fråga om försäljning af åtskilliga kronans mindre lägenheter;

4:o i fråga om förhöjd pension för f. d. föreståndaren vid kronobageriet i Göteborg R. Greiffe;

5:o angående fråga om rättighet för åtskilliga f. d. militärpersoner, hvilka innehafva befattningar i Postverkets tjenst, att tillika uppbära pension från Arméens pensionskassa; och

6:o angående afsöndring af jord från kronohemmanet Tostebyn under militiebostället Tobräckan vid Westgöta-Dals regemente, till plats för ett skolhus i södra skolroten af Örs socken Nordals härad och Elfsborgs län.

De Kongl. propositionerna blefvo härefter föredragna och bordlagda.

Föredrogs ånyo Banko-Utskottets den 18 och 19 dennes bordlagda memorial N:o 7, med förslag angående användningen af dels bankovinsten för år 1873, dels från föregående år reserverade medel.

Herr Rydqvist: Då jag för min del ej kan gilla den åsigt, som Banko-Utskottet i föreliggande betänkande uttalat rörande framtida beloppet af bankens grundfond och reservfond, och jag i följd deraf icke heller kan bifalla det slut, hvartill Utskottet kommit, så anhåller jag att få utveckla de skäl, på hvilka jag stöder min från Utskottets afvikande mening. Det torde vara temligen allmänt bekant, att i Europas alla stater, med undantag af Schweiz och möjligen Turkiét, hvars förhållanden i detta hänseende jag ej känner, finnes en, efter förhållandena i öfrigt, storartad sedelutgifvande bank, vare sig att denna bank är, såsom i åtskilliga länder, monopoliserad för sedelutgifning eller icke, vare sig att den är en riksbank, stats- eller nationalbank, i helt eller till vissa andelar statens eller det allmännas egendom, eller ock helt och hållet tillhör enskilda personer, som fått bankrättighet med sedelutgifningsrätt samt andra förmåner mot motsvarande skyldigheter. Det märkliga härvid är nu, att i senare tider har år från år den åsigt gjort sig mer och mer gällande, att i ett land sålunda bör finnas en öfvervägande stor bankanstalt, samt att opinionen härom blifvit allt mer enig både bland statsekonomer ex professo och bankmän. under det att fortfarande flera andra stora och maktpåliggande frågor rörande bankväsendet äro föremål för de mest stridiga åsikter. Hvad åter beträffar, att Schweiz ej eger någon sådan bankinrättning bland sina, om jag minnes rätt, 18 banker, så är skälet härtill lätt funnet deri, att hvarje kanton är suverän i alla frågor, med undantag af de få, hvilka tillhöra förbundets myndighet, på samma sätt som förhållandet är med de särskilda Nordamerikanska Förenta Staterna. Detta tyckes vara enda skälet hvarför en mera storartad bankinrättning ej finnes hvarken i det republikanska Schweiz eller i de Förenta Staterna. För min del har jag länge hyst den åsigt, att Sveriges Riksbank bör eftersträfvat att hinna detta mål, och allt ifrån den tid jag fick äran att vara ledamot af denna Kammare, eller sedan 1870, har jag ock vid hvarje riksdag dels väckt motioner i detta ämne, dels, då frågan om bankovinstens användande förekommit, uttalat mina åsikter i denna syftning. Då jag 1870 och 1871, jemte några andra ledamöter af Riksdagen, väckte motion om bibehållande af större eller största delen af bankovinsten för bankens egna ändamål, möttes vi på motsidan med den förklaring, att som banken ej behöfde ifrågavarande medel, men statsverket väl behöfde dem, så borde banken få gifva vika; och man tog också sedermera allt som till siffran var känt af föregående års bankovinst. Från min sida var ej den tiden mycket att säga mot detta resonnement, ty man hade ej annat att välja emellan, än att antingen taga bankovinsten eller ock fylla statsbehofven genom ökade skatter. Nu åter hafva förhållandena lyckligtvis förändrat sig derhän, att statens utgifter kunna bestridas med de medel, som direkt inflyta till statskassan, utan att ens någon del af den upplupna bankovinsten behöfver för detta ändamål användas. Under sådana förhållanden kan jag ej

gilla den af Utskottet uttalade åsigt, att om, "enligt hvad vid de närmast föregående riksdagarne afsetts, Riksbankens kapitalöfverskott utöfver dess skulder ökas till 30 millioner R:dr, Riksbanken, åtminstone för den närmaste framtiden, torde ega så tillräckliga medel, att någon vidare ökning ej är behöflig." Ser man närmare på Utskottets betänkande, har också det förslag framställts, att banken nått och jemt skulle ha en grundfond af 25 millioner och en reservfond af 5 millioner. Hvad då först reservfonden beträffar, som således skulle blifva 20 procent af grundfonden, anser jag för min del den ej vara tillräcklig. En Riksbank, sådan som vår, hvilken, så att säga, har evigheten framför sig, bör vara byggd på solida grunder, och jag anser därför det reservfonden bör, såsom i Preussen, uppgå till 30 procent af grundfonden. Vidkommande åter grundfonden, så kan för detta år och möjligen för det nästkommande vara tillräckligt, om denna fond bestämmes till 25 millioner, men jag håller före att Sveriges Riksbank har en så stor och hög bestämmelse, att detta belopp ej kommer att i framtiden förslå. Minimum är efter min tanke 40 millioner, och jag tror, att den efter någon tid bör höjas till 50 millioner, för att Riksbanken må kunna uppfylla alla berättigade önsknigar och fordringar.

Följden af hvad jag nu tagit mig friheten att yttra är att, enligt min åsigt, Utskottets hemställan i begge punkterna ej bör bifallas, hvaremot jag anser att de 6 reservanterne till detta betänkande framlagt särdeles goda och i min tanke mycket talande skäl för den af dem gjorda framställning. Af Utskottet har nemligen äfven tagits i beräkning de 306,527 R:dr 72 öre, som äro reserverade medel för åren 1866—1871. Det är då visserligen sannt, att Utskottet dertill torde hafva egt grundlagsenlig rätt med stöd af 41 § Riksdags-ordningen, men i likhet med reservanterne kan jag ej inse, hvarför Utskottet, då ej motion blifvit i detta ämne väckt och Kongl. Maj:ts proposition icke heller dertill föranlett, ändock på grund af den maktfullkomlighet, Utskottet enligt nyssnämnda paragraf eger, tagit dessa medel med i beräkning. Jag tror också på de skäl, reservanterne anför, att det vore särdeles väl att kunna hafva någon återstående vinst att förfoga öfver sedan till Riksgälds-kontoret eller, såsom jag anser lämpligare, till Statskontoret öfverlemnats de i Kongl. Maj:ts proposition föreslagna 500,000 R:dr; och jag ber vidare att få särskildt fasta uppmärksamheten på följande punkt i reservationen: "Hellre torde ett sådant tillfälligt öfverskott böra i Riksbanken bibehållas och läggas till bankens "reserverade medel till framtida förfogande"; och detta dels med hänsyn till att Riksbanken inom kort måste komma att vidkännas betydliga utgifter för att erhålla en ändamålsenlig, bekväm och fullt betryggande lokal, — dels ock med hänsyn dertill, att den vinst banken nu gjort på guldets värdeförhöjning och ändrade bokföring, antagligen kommer att efterföljas af en bokföringsförlust genom ändradt silfvervärde, hvilken tillfälliga "förlust" då hellre torde kunna utjemnas med sådana särskildt reserverade medel, än oskäligt nedtrycka vinsten för det år, under hvilket omföringen sker, eller drabba reservfonden, åt hvilken vi, lika med Utskottets flertal, önska bereda

bereda en skyddad ställning.“ Dessa skäl äro enligt min tanke särdeles talande och giltiga, hvarför jag anhåller att Kammaren behagade, med afslag å Utskottets betänkande, bifalla reservanternes förslag eller “att Riksbankens för år 1873 upplupna vinst, som utgör
R:mt 2,411,656: 59,

mätte så användas, att:

till reservfonden öfverföres . . . R:mt 1,476,138: 34,

till Riksgälds-kontoret, för statens all-

männa behof, anvisas att under år 1875

från Riksbanken utbetalas på tider som

bankofullmäktige ega bestämma . . . 500,000: —

till Riksbankens “reserverade medel till

framtida förfogande“ lägges öfverskottet 435,518: 25. 2,411,656: 59.“

Friherre von Schwerin: Jag får tacka den siste ärade talar-
ren för den omtanke han nu som alltid visar om Riksbanken, då
han vill att i densamma skall hopas kapital på kapital utan att
fråga efter huru man skall kunna göra sig detsamma till godo. Att
äfven Riksdagen hyser omtanke om banken synes deraf, att den
fattat beslutet om bildandet af en 5 millioners reservfond utöfver
grundfonden 25 millioner. Denna siffra af 5 millioner tyckte dock
den siste talaren icke riktigt om; den utgjorde blott 20 procent
af grundfonden, och han påstod att reservfonden borde vara 30 pro-
cent, men hvarifrån han fått just den siffran vet jag ej. Det torde
i allmänhet vara svårt att bestämman, hvilken siffra som ovilkorligen
är den rätta för reservfondens storlek. Jag kan för min del icke tro
annat än att en reservfond på fem millioner är fullt tillräcklig.

Det har äfven yttrats, att det skulle vara bra att hafva några
reserverade medel för byggande af ett nytt bankhus. Jag har äran
att känna det gamla bankhuset sedan många år och har gått många
gångar i dess trappor, så att jag vet nog huru svåra och dåliga de
äro samt huru väl det kan behöfvas att bygga ett nytt bankhus, men
när skall det väl ske? Frågan om Helgeandsholmens bebyggande
och bankhusets förläggande dit är ju icke ännu afgjord, och det kan
väl ej vara skäl att anslå medel till byggande af ett bankhus innan
man vet hvar det skall ligga. Man har dessutom medel till ett så-
dant hus, derigenom att en mängd gamla sedlar, till belopp af 7 å
800,000 R:dr förkommit, och för denna summa plus det gamla bank-
husets värde bör man kunna få ett ganska ordentligt bankhus.

Man har vidare fruktat att banken skulle kunna komma att sakna
medel till sin disposition om den gjorde någon opåräknad förlust
eller oväntade utbetalningar, men Utskottet har ju föreslagit, att de
för statens allmänna behof anvisade medel skola utbetalas på tider,
som bankofullmäktige ega att bestämman. Vi skrifa nu 1874, och
det är först 1875, som 1873 års bankovinst skall aflemnas; vid den
tiden kan banken, enligt min uppfattning, icke behöfva för sin rörelse
eller förstärkning dessa medel. Jag kan ej finna något skäl som talar
för att icke gifva dessa medel till statsverket, och då för statens
räkning måste ske en upplåning, vore det en löjlighet att låta banken

ligga och rufva på sina medel; det vore att göra liksom den, hvilken hade två kassor, en på högra sidan och en på venstra, och icke vågade taga ur den ena för att fylla bristen i den andra. Från praktisk synpunkt kan jag ej se något som talar mot Banko-Utskottets förslag och får jag därför anhålla om proposition på bifall till det samma i dess helhet.

Herr De Maré: Till en början tillåter jag mig att betvifla, att Banko-Utskottet på grund af § 41 i Riksdagsordningen eller § 1 i den för innevarande riksdags Banko-Utskott fastställda instruktionen, skulle ega någon befogenhet att för Riksdagen göra några framställningar om användandet af de för bankens räkning en gång reserverade medel, och jag ber att som stöd för detta mitt antagande få uppläsa 41 § Riksdagsordningen: "Banko-Utskottet tillhör att undersöka Riksbankens styrelse och tillstånd samt att hos Kamrarne föreslå och i de mål, för hvilka Utskottet fått sig sådan makt af Riksdagen uppdragen, gifva föreskrifter om bankens förvaltning". Jemför man dermed § 1 i gällande instruktionen för Banko-Utskottet, andra punkten, sista afdelningen, der det heter: bör Utskottet, så fort sig göra låter, meddela yttrande och förslag om användande af den under *föregående året upplupna bankovinsten*, tror jag att dermed allt är citeradt, som Banko-Utskottet har att ställa sig till efterrättelse vid frågor om afgifvande af förslag rörande användandet af bankens medel, och i dessa paragrafer lærer ej något stöd kunna sökas af Utskottet för dess förslag i detta hänseende. Om meningen, när dessa medel vid de två eller tre föregående riksdagarne reserverades, hade varit, att de vid något tillfälle helt enkelt på förslag af Banko-Utskottet skulle kunna ställas till Riksdagens förfogande, så vet jag ej, hvarföre föregående Banko-Utskott underlåtit göra förslag om deras användande fastän ej någon motion derom förelegat, likasom det ej heller nu gör. Och då i sista Riksdagens bankoreglemente finnes en strof inryckt, som talar om Riksbankens reserverade medel, så är det påtagligt att man förutsatt, att det skulle finnas sådana medel för den angifna händelse, att Riksbankens grundfond eller reservfond af en eller annan orsak behöfde fyllas. Mig vill det synas, att det högtärade Utskottet i detta fall verkligen öfverskridit sin befogenhet, och så vidt jag kan påminna mig, har ej Banko-Utskottet någonsin förut proprio motu gjort förslag om användandet af de reserverade medlen. Jag vill härmed icke hafva sagt att för Riksbanken dessa 300,000 R:dr, hvarom frågan är, verkligen äro behöfliga, men å andra sidan låter det sig ej heller påstå att de äro nödvändiga för Riksgäldskontoret. Åtminstone har man ingen anledning att antaga, att de skola behövas, då Kongl. Maj:t endast beräknat 500,000 R:dr af bankovinsten, och då väl icke alla af Kongl. Maj:t äskade anslag blifva beviljade och säkerligen ej flera än Kongl. Maj:t begärt i sin nådiga proposition. Då jag således anser såsom temligen likgiltigt om dessa 300,000 R:dr nu öfverlemnas till statsverket eller bibehållas hos Riksbanken, men deremot anser det vara af den största vikt att icke såsom grundsats etableras, att Banko-Utskottet får till-

välla sig större befogenhet än hvad grundlagen och gällande författningar tillerkänna detsamma, får jag anhålla om proposition på betänkandets återremitterande.

Herr Brun: Till en början anhåller jag att få förklara, att jag fullkomligt delar den näst föregående talarens uppfattning, att Utskottet öfverskridit sin befogenhet. I sjelfva hufvudfrågan är jag af den uppfattning, att det ej kan vara riktigt att plocka från Riksbanken medel, som den förr eller senare kan komma i behof af. Man har varit ense om att banken öfver sin grundfond borde hafva en reservfond af 5 millioner, och kan jag för min del ej finna annat, än att det borde vara lika behöfligt och nyttigt för Riksbanken som för andra banker att utöfver denna reservfond hafva några särskilda reserverade medel. En sådan åsigt är jemväl framställd af reservanterne. Liksom det nu visat sig att Riksbanken fått öfverskott derigenom att värdet på guld upptagits högre än förut, så kan man hafva att emotse förlust derigenom att värdet på en annan ädel metall kommer att falla; då kan det vara bra att hafva några medel att tillgå utan att röra vid reservfonden. På de skäl, som redan af en föregående talare anförts och ändå mera på de skäl reservanterne utförligt framställt, måste jag finna mig uppmädat att yrka afslag å Utskottets hemställan och bifall till reservanternes förslag. Jag gör det så mycket hellre, som Kongl. Maj:t endast uttryckt den önskan, att 500,000 R:dr skulle ställas till Riksgäldskontorets disposition och jag icke kan finna något skäl att då lemna några hundra tusen riksdaler mer. Det vore väl om Riksbanken kunde göras än starkare och solidare än den är, så att den blefve en verklig regulator af penningemarknaden; det är ej många månader sedan vi sågo, huru både Riksbanken och de enskilda bankerna blefvo eller voro på väg att blifva vanmäktiga i sina bemödanden att uppehålla en lugn utveckling af våra ekonomiska förhållanden. Jag yrkar bifall till reservanternes förslag.

Herr Ekman, Johan Jakob: Jag har visserligen föreställt mig att Andra Kammaren skulle komma att biträda den reservation i denna fråga, som flertalet af dess ledamöter biträdt, och jag har till och med ansett sannolikt att vid gemensam votering denna åsigt skulle komma att göra sig gällande, men det skulle rätt mycket förundra mig om inom denna Kammare samma uppfattning skulle af flertalet omfattas, såsom man af den hittills förda diskussionen kunde hafva någon anledning förmoda. Det skulle då visa sig, att de ledamöter, hvilka Kammaren insatt i Banko-Utskottet, icke utgöra ett uttryck af pluralitetens åsikter.

Det har alltid förekommit mig underligt att man lägger så mycket vikt uppå om bankens vinstmedel placeras i banken eller i Riksgäldskontoret, då båda äro statens verk och af Riksdagen beroende. Framför allt har det förundrat mig, att från ett och annat håll så mycket motstånd gör sig gällande emot hvarje förslag att till Riksgäldskontoret aflemna medel, som der kunde göras frukt-

bärande, samt icke för banken äro behöfliga. Ett dylikt öfverlemnande är desto mindre främmande för bankens verksamhet som, enligt 1668 års förordning, hvilken ännu i denna dag ligger till grund för bankens styrelse och förvaltning, en af uppgifterna för denna verksamhet är att "uti den genom låneoperationerne inflytande och besparade vinst bereda tillgång, hvaröfver Rikets Ständer ega att till Kongl. Maj:ts och fäderneslandets heder och nytta samt allmänt gagneliga ändamål disponera". Men jag ber nu få öfvergå till de anmärkningar, hvilka af reservanterne blifvit framställda emot Utskottets betänkande och som till en del blifvit af föregående talare godkända.

Att Utskottet icke skulle vara befogadt att i detta betänkande upptaga någonting annat än frågan om bankovinstens för 1873 användande är ett påstående, som väl icke skall kunna godkännas. Rubriken å betänkandet anger tydligt, att detta innefattar förslag om användningen ej blott af bankovinsten för år 1873, utan ock af från föregående år reserverade medel, och med den motionsrätt, hvilken § 41 af Riksdags-ordningen tillerkänner Banko-Utskottet, och med den rätt, som enligt instruktionen för nämnda Utskott tillkommer det samma, lär Utskottets befogenhet att föreslå ej blott huru 1873 års bankovinst skall användas, utan äfven att de från föregående år reserverade medlen skola tilläggas resevfonden, få anses otvetydig.

Att en anmärkning emot detta Utskottets förfarande blifvit framställd just af reservanterne är desto märkligare, som förlidet års Banko-Utskott, då de tillhörde flertalet, som i år äro reservanter, just i samma betänkande som det, hvilket innefattade förslag om användande af 1872 års bankovinst, hemställde om öfverflyttning till resevfonden utaf "afsatta" medel och detta, utan att ens i rubriken å betänkandet angafs, att detta handlade om någonting annat än "användande af bankovinsten för 1872". (Se Banko-Utskottets utlåtande N:o 9 för 1873).

Riksbanken hade ej heller saknat den förmån, som förunnats enskilda banker, eller att ega ett rätt betydligt belopp af "reserverade medel till framtida förfogande", ifall ej förlidet års Riksdag hade beslutit, i öfverensstämmelse med dåvarande Banko-Utskotts förslag uti nyss anförda utlåtande: dels "att resevfondens medel skulle användas till inköp af goda utländska statspapper", dels "att resevfonden icke finge minskas i annat fall än att banken gör förluster, som ej af vinsten betäckas". Hade dessa förbehåll, hvarigenom resevfondens ändamål inskränkts till att — så länge banken ej gör större förluster än som betäckas af vinsterna — bereda banken räntevinst, icke blifvit gjorda, så hade banken uti denna resevfond kunnat ega "reserverade medel till framtida förfogande" af ganska anseelig omfattning.

Att Kongl. Maj:t i sin nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof icke för Riksgäldskontoret tagit i anspråk större del af bankovinsten än 500,000 kronor, förekommer helt naturligt, då bankovinsten uti samma nådiga proposition ej beräknades till högre belopp än 2 millioner. Men då nu vinsten visat sig uppgå till 2,411,656 kronor 59 öre, så synes det antagligt, att, om Kongl. Maj:t vetat att denna vinst varit så mycket större, han ock tagit ett mot-

svarigt större belopp i anspråk för statsverket. Då emellertid reservfonden kunde uppbringas till afsedt belopp af 5 millioner kronor, och ändå till Riksgäldskontoret aflemnas ytterligare kronor 306,527: 72 af 1873 års bankovinst, enär en lika stor summa qvarstod å reserve-rade medel, hvilken Utskottet ansett borde förflyttas till reservfonden, så har Utskottet funnit så mycket mera skäl för tillstyrkande af dessa åtgärder, som det väl må kunna antagas, att Kongl. Maj:t saknat kännedom om befintligheten af dessa medel, hvilka förmodligen kunna med större fördel användas i Riksgäldskontoret än i banken.

Reservanterne hafva vidare såsom skäl hvarför blott 500,000 kronor borde till Riksgäldskontoret öfverlemnas anført, att det belopp, hvarmed bankovinsten för 1873 öfverstiger den af Kongl. Maj:t förslagsvis beräknade summan å två millioner, icke i dess helhet skulle utgöra någon "*verklig*" vinst för 1873. Men denna vinst är lika verklig, som hvilken som helst annan verklig vinst. Hade reservanterne kursiverat "1873" i stället för "*verklig*", så hade härtill kunnat finnas anledning, ty visserligen har denna vinst icke till fullo tillkommit under sistlidet år. Att bibehålla det nämnda öfverskottet i Riksbanken till framtida förfogande, för att dermed bereda tillgång för uppförande af ett nytt bankhus, synes vara en allt för tidig och fullkomligt onödig omtanke, då dels banken eger en härför lämplig tillgång af omkring 700,000 R:dr uti gamla sedlar, hvilka med viss-het kunna beräknas ej komma att i banken invexlas, dels åtskilliga bankovinster torde hinna inflyta innan denna utgiftspost förekommer, då ännu ej ens tomt för bankhus blifvit funnen, ännu mindre beslut om byggande deraf blifvit fattadt.

Likaledes torde icke skäl vara för handen att bibehålla sagda öfverskott i Riksbanken, med hänsyn dertill, att den vinst banken gjort på guldets värdeförhöjning torde komma att efterföljas af en förlust på vid sistlidna års slut innehafvande behållning af silfver. Af reservanternes yttranden skulle man kunna tro, att denna förlust kunde komma att blifva rätt stor, men detta kan i intet fall blifva händelsen, och vill man då, såsom en motvigt deremot, beräkna den vinst, som banken gör på sin utländska vaxelporfölj, ultimo December 1873, så reduceras förlusten till ett jemförelsevis rent af obetydligt belopp, hvilket med allt skäl kan påföras innevarande års vinst- och förlustkonto.

Då jag nu sökt gendrifva de skäl, hvilka reservanterne framställt till stöd för deras förslag, återstår blott att antyda de skäl, hvilka tala för Utskottets hemställan, och i detta hänseende kan jag in-skränka mig till att instämma uti hvad i betänkandet blifvit anfördt; tillstyrkande jag således bifall till detta uti såväl första som andra punkten.

Herr Brun: Jag ber blott att med några ord få genmäla en del af hvad Herr Ekman yttrade. Den som *vill* begripa hvad reservanterne mena med uttrycket "*verklig* vinst", måste fatta det i bemärkelsen af *vanlig* vinst. Men om jag äfven skulle medgifva, att reservanterne

här uttryckt sig något mindre korrekt, så får jag på samma gång säga, att jag ej kan fatta huru Herr Ekman kan förstå, att Kongl. Maj:t begärt *allt*, som återstode af en bankovinst på två millioner sedan afsättning till reservfonden egt rum; det står dock i betänkan- det, att Kongl. Maj:t föreslagit att "af återstoden" etc. Jag känner ej hvad Utskottet menat, om det möjligen uttryckt sig oriktigt, men det må ursäktas en enskild ledamot, som icke tillhör Utskottet, om han finner att Utskottet ej handlat som man väntat och i enlighet med Kongl. Maj:ts uttryckta önskan. I sjelfva hufvudsaken och med all aktning för Herr Ekmans större insigter i bankfrågor ber jag att få ställa till honom den frågan, huruvida banken vuxit och växer i samma förhållande som landets alla industriella förhållanden utveckla sig. Man får ej vara rädd att låta Riksbanken få behålla några hundratusen riksdaler och icke heller att i sinom tid och det ganska snart öka dess grundfond och reservfond. Jag fortfar i mitt yrkande om bifall till reservanternes förslag.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade yrkats: 1:o att det förevarande memorialet måtte bifallas; 2:o af Herr *Rydqvist*, att Kammaren, med afslag derå, skulle bifalla det förslag, som funnes intaget i den vid memorialet fogade reservationen och lydde sålunda: "att Riksbankens för år 1873 upplupna vinst, som utgör

R:mt 2,411,656: 59,

må så användas, att:

till reservfonden öfverföres R:mt 1,476,138: 34,

till Riksgälds-kontoret, för statens all-
männa behof, anvisas att under år
1875 från Riksbanken utbetalas på ti-
der som bankofullmäktige ega be-
stämma

500,000: —

till Riksbankens "reserverade medel till
framtida förfogande" lägges öfver-
skottet

435,518: 25. 2,411,656: 59".

samt 3:o att memorialet skulle till Utskottet återförvisas.

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen först propo- sition på bifall till memorialet, hvarvid svarades många ja, blandade med nej, sedermera proposition på afslag derå och antagande af Herr Rydqvists förslag, då svaren utföllo med många nej, blandade med ja, och slutligen proposition på återremiss af memorialet, hvilken proposition med nej besvarades; hvaruppå och efter det proposition på bifall till memorialet förnyats och med talrika ja, blandade med nej, besvarats, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnnit ja öfvervägande.

Herr *Brun* begärde votering.

Efter det Kammaren, på Herr Grefven och Talmannens fram-

ställning, såsom kontraposition vid voteringen antagit Herr *Rydqvists* yrkande, uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

“Den, som bifaller Banko-Utskottets memorial N:o 7, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren hvad Utskottet i detta memorial hemställt och bifaller det förslag, som finnes intaget å sidan 6 af den vid memorialet fogade reservationen“.

Omröstningen företogs och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—69.

Nej—22.

Föredrogs ånyo och bifölls Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 2, i anledning af väckt fråga om ändring i Kongl. Maj:ts nådiga reglemente för de lägre landtbruksskolorna i riket den 27 Mars 1863.

Upplästes och godkändes Lag-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 8, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition med förslag till förordning angående skyldighet för kommunala myndigheter att afgifva statistiska redogörelser.

Upplästes ett af Grefve *Beck-Friis* ingifvet memorial af följande lydelse:

Vördsamligen får jag härmed anhålla om 14 dagars ledighet från riksdagsgöromålen, räknadt från och med nästkommande Torsdag.

Denna anhållan bifölls.

Friherre Stjernblad: Jag får för viktiga enskilda angelägenheters vårdande vördsamt anhålla om 3 veckors ledighet från riksdagsgöromålen, räknad från Onsdagen den 25 dennes.

Jemväl härtill gaf Kammaren sitt samtycke.

Herr Storckenfelt: För vårdande af angelägenheter af enskild beskaffenhet får jag hos Kammaren vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen under 3 veckor, räknade från den 25 dennes.

Den begärda ledigheten beviljades.

Anmälades och bordlades Stats-Utskottets utlåtanden:

N:o 19, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel;

N:o 45, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från militiebostället N:is 15 och 17 Eslöf under Skånska Husarregementet;

N:o 46, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från f. d. kvartermästarebostället vid Elfsborgs regemente Germundared N:o 1;

N:o 47, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående afsöndring af jord från regementsskrifvarebostället vid Första Lifgrenadierregementet Björkö;

N:o 48, i fråga om beviljande af anslag till fortsättande af statens jernvägsbyggnader;

N:o 49, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandling af Stats-Utskottets utlåtande N:o 22, angående beräkningen af statsverkets inkomster;

N:o 50, i anledning af Riksdagens år 1873 församlade revisorers berättelse angående granskning af statsverkets samt andra utaf allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1871; äfvensom

Banko-Utskottets memorial N:o 8, med förslag till omröstningspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut beträffande i Banko-Utskottets memorial N:o 6 framställda förslag om förbättring i aflöningarne för brukstjenstemännen samt läkaren och skol-läraren vid Tumba pappersbruk.

Kammaren åtskildes kl. 2 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Måndagen